

Sámij varresvuohtavijor Svierigin

Ájádala gus juonga birra Aktavuodav váide mijájn!

Gatjálvisá diedojo vaddema hárráj

SCB:s uppgiftslämnarservice
010-479 69 30
enkat@scb.se
SCB, INS/IHU, 701 89 Örebro
www.scb.se

Gatjálvisá átsádime hárráj

Jon Petter Stoor, Ávdásvässtediddje
átsáiddje
090-786 58 63
petter.stoor@umu.se
Epidemiologi och Global hälsa
Umeå universitet, 90187 Umeå
www.umu.se/institutionen-for-
epidemiologi-och-global-halsa/

Diededibme átsádibme hárráj

Jon Petter Stoor la ávdásvässtediddje
átsáiddje, psykologa ja átsáiddje
ásdusán, Institutionen för Epidemiologi
och Hälsa.

Le gus dujna gatjálvisá átsádime hárráj,
sidá gus láhkát báhtusijt jali dujna li
gatjálvisá duv riektáj hárráj oassálassten
de máhtá aktavuodav válddet sujna
aktavuohtheadojo badjelin.
Ubbmema Universitájta I átsádimojvve
ja ulmusjdiehtoávdásvässtediddje
prosjáktta.

Gánná báhtusa almoduvvi?

Álkkedumdiedalasj álgusvaddem
tjoahkkájbiejaduvvá 2021 ja álediddjen
dagáduvvá Sámedikke, ja
Folkhälsomyndighetens/Almmukvarres-
vuohtafábmudagá webbabieliin.
Oahpásmuhttema fáladuvvi aj sáme
aktijvuodajn dajvakmieren, riikalattjat ja
rikkajgasskasattjat. Dárkkelap
guoradallama sierralágásj
gájtjálvissuorgijs, almoduvvi diedalasj
ájggetjállagijn, ja vuoseduvvi diedalasj
konferensajn.

SCB:a buojkot Svierigav

Statistikkafábmudahka SCB:a dájmat
sebrudagáv statistikkajn mierredibmáj,
ságestallamij ja átsádibmáj. Dahkap dav
ráddidusá, fábmudagáj, átsáiddij ja
áládusá dahkamusá milta. Mijá
statistikká ávdet diehtovuododum
sebrudakságestallamij ja buorre
bargadum márrádusájda.

Buoris! Sihtap dajna brevajn gáhttjot duv oassálasstet átsádimen man
ulme I átsádit sámij varresvuohtavidjurav Svierigin.

Átsádibme tjadáduvvá Epidemiologijjan jah viäráldvarriesvuodan
ussadahkka, Ubbmema Universitájta (Ásadus Epidemiologiddjaj ja
Globálalasj varresvuohtaj, Ubbmema universitájta) Sámedikke
dahkamusá milta pá (Sametinget). Statistikkafábmudahka SCB
giehtadallá sáddagijt, vásstádusáj tjoaggemav ja tjoahkkájbiejamav.
lenep diededibme átsádime hárráj gávnnu urfolk
[https://www.umu.se/forskning/projekt/samisk-halsa/].

Ulmme átsádimijn la diedojo oadtjot sámij varrevuoda ja viessomvidjurij
hárráj Svierigin dávdátjit sáme álgoálmuga riektáv buoremus
máhttelis fysalasj ja psykalasj varresvuohtaj. Gatjálvisa li goappátjagá
almulasj varresvuohtavidjura ja sierralágásj suorgij hárráj ma li ájnna
sámij varresvuohtaj ja skiipasujttheadnuj. Muhtem dakkir suorge dávk
dábdutjij rassjen, buojkuvissan gatjálvisá ma gulluji nuppastallamij ja
fámodisvuohtaj umasslágásj vahágij ja illastibmáj. Vássteda gatjádimev
bájkaj 30-45 minuvtan.

Duv vásstádusá li ájnna

Oassálasstet átsádimen la iesjmiedogis, valla dárvestallap sidá
oassálasstet danen gá duv vásstádusá li sieldes ájnna. Átsádime
vásstádusá aneduvvi oattjotjit lasedum máhttudagáv sámij varresvuoda
ja viessomvidjurij hárráj, mij ávdđálijguovlluj báhtusav vaddá buoredum
dagojda sámijda juohkusin. Dán la akta bájkaj 10 000 ulmutjis 18-84
álddarin gut la válljidum Sámediggejenastimlágos,
boatsojmárkkaregisstaris jali SCB:a virggeregisstaris. Ájggeguovddelis
aktavuohtheadojo li viettjadum SCB:a álmuktjáleddimregisstaris.

Dagá návti Sá här gör du

Sisiloggi www.insamling.scb.se vásstedittjat gatjálvisájt. Duv
sisiloggimiedo li:

Addnenamma:

Bessambáiko:

Máhttelis la sisiloggit moaddi ja vuorkkit ietjá bálláj. Jus ienni sidá
vásstedit gatjálvisájt páhparin? Vuorde de páhperblankehtav majt
rádjap dunji moadda vahko duogen. Váststeda ja rája gatjádimev de
miededa oassálasstet átsádimen.

Edna gijto juo ávdđála duv oassálasstemis!

Varrudagáj

Joakim Stymne
Generalladirekterra SCB

Jon Petter Stoor
Ávdásvässtediddje átsáiddje,
Ubbmema universitájta

Anita Kitok
Tillförordnad kanslichef, Sametinget

UBMEJEN UNIVERSITÁHTA
Epidemiologijjan jah viäráldvarriesvuodan
ussadahkka

Sámediggi
Sámedigge Sámedigge Sámedigge Sámedigge

Gut adná vásstádusájt ja gáktu?

Duv vásstádusá aneduvvi átsáiddiis Ubbmema universitejtan prosjevtá ulmmáj jávsáidittjat. Giehtadallam sisanet gájkka oassálasstij dieodoj juogosmieren statistikalasj guoradallamis. E avtak vásstádusá guoradaláduvá aktugattjat. Duv ulmusjdieo giehtadaláduvvi vaj gullumahtes ulmutja e máhte dajt láhkát, ja SCB:a val máhtá duv ulmusjnummarav ja aktavuohtadieoijt láhkát.

Vaj ij gatjádít ienebuv gá dárbulasj de duv vásstádusá duoddiduvvi dieodoj ma juo gávnnuji SCB:an. Gulluji dieodojda juridikalasj sjierve, álddára, sivijllastáhtusa, fuolkevidjura, mánáj lágo, árrokomuvna, áhpadusá, virge, barggosuorge, sisboado, dárja, skihpa-ja doajmmamávsálvisá hárráj. Hiejtedum gatjálvistjoaggema maŋŋela SCB:a vaddá tjiegos (kodidum) dáhtájt Ubbmema universitájttaj. Diedo ma vatteduvvi Ubbmema universitájttaj vuorkkiduvvi Ubbmema Universitejta njuolgadusáj milta átsádimábnnasij bisodiddje tjuolldemij.

Sámedigge I dáhkkiidam Sámeijenastimláhko ja boatsojmárkkaregistar aneduvvá sámij tjuolldemij 18-84 álldarin. Prosjákta I dáhkkiidum Etijkkagáhttjamsiebrerádes Svierigin.

SCB:a vaddá dieodojt sierra kodajn dagátjit máhttelissan boahhteájgen ádá gatjádímijjt rádijat. Koda vuorkkiduvvá sieradum gatjádímvasstádusásj ja ietjá registardiededimij.

Máhtá akta goassa, váni sierra oare dagi, hiejttet ietjat oassálasstemav átsádimen. Jus sidá hiejttet maŋŋel gá la rádjam ietjat vásstádusájt de I máhttelis mijájn aktavuodav válldet ja ádnót ietjat dieodojt sihkodum. lenep diededibme dán hárráj gávnnu oasen "Gáktu ulmusjdieo giehtadaláduvvi?"

Gáktu duv vásstádusá suoddjiduvvi?

Majt jur dán la vásstedam ij vuojnu gá átsádimen báhtusa tjielggiduvvi.

Diedo aktugatttaj persávnálasj ja ekonomalassj vidjurij hárráj suoddjiduvvi sekretessas SCB:an ja gájkajn gudi barggi átsádimijn la sjávovälggogisvuoha. Sekretässa la fámon 24. kap. 8. § almulassjuoha- ja sekretässalága milta (2009:400). Sámme sekretässasuodje I fámon Ubbmema Universitejtan.

Gáktu ulmusjdieo giehtadaláduvvi?

SCB:a I ulmusjdieoávdásvásstediddje ulmusjdieoijt giehtadallamis majt SCB:a dahká. Ubbmema universitájttaj I ulmusjdieoávdásvásstediddje ulmusjdieoijt giehtadallamis majt Ubbmema universitájttaj dahká.

Njuolgadusá ulmusjdieo giehtadallamis gávnnuji EU:a dáhtasuodjebiejadusán ja lágan (2001:99) ja biejadusán (2001:100) almulassj statistijka hárráj. Duodden dasi gávnnuji aj njuolgadusá lagan (2018:218) duodde biejadusáj EU:a dáhtasuodjebiejadussaj ja biejadusá ma li diededum dan lága gáktuj. lenep diededime hárráj gáktu SCB:a giehtadallá ulmusjdieoijt gávna www.scb.se/personuppgifter.

Dujna I riektá oadtjot mávsodak moattádusáv, náv gáhtjodum registaroase hámen, ulmusjdieoijt ma giehtadaláduvvi SCB:as ulmusjdieoávdásvásstediddjen. lenep diededimev gávna www.scb.se/registerutdrag.

Jus dán lulu adnet SCB:a I giehtadallam duv ulmusjdieoijt návti mij doadjá EU:a dáhtasuodjebiejadussaj jali muhtem ietjá oares aná dieo duv birra e des galga vuodon átsádimáj de dujna I riektá vissa vidjurijn oadtjot dieodojt sihkodum. Dujna li sámme riektá Ubbmema universitájttaj vuosstij.

Buorre I javllat nummarav bajemusán breva ávdábielen jus dán aktavuodav váldá mijájn de máhttep ruvábuv duv viehkedit.

Le gus dujna gatjálvisá ulmusdieoijt hárráj?

Aktavuodav váldé dáhtasuodjesáttakulmuttij: SCB: 010-479 40 00, dataskyddsbud@scb.se, 701 89 Örebro

Umeå universitet: pulo@umu.se, Umeå universitet, 901 87 Umeå

Jus dán muhtem oares i máhte jali sidá aktavuodav válldet dáhtasuodjesáttakulmuttij badjelin, de dujna I riektá aktavuodav válldet Dáhtágáhttjamijn duv ulmusdieoijt giehtadallama hárráj: datainspektionen@datainspektionen.se.

Dábdá gus vájvev gá oassálastá?

Jus sidá ságastit tjanágahtes doarjjaulmuttijjn de I máhttelis aktavuodav válldet leg. psykologajn kontakta leg. psykolog Sofia Näckter: +46 90 7866978.